

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 2. Quomodo Captivi ad captivitatis pœnam fructuose sustinendam præparandi sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

adstiterit, in extrema verò miseria constitutis, opem, auxili-
umque præstare neglexerit.

III. Tertium motivum ex ipsius Operarij mercede ac
præmio, quod ob talem misericordiam caritatèque præsti-
tam jure merito sperare potest, desumitur; cum enim DEUS
Luc. 6. promiserit, quâ mensurâ mensus misericordiam ac
caritatem quis fuerit, eâdem remensum iri, imò mensuram
bonam, confertam, coagitatam, & superfluentem in sinum
datum iri omnibus illis, qui misericordiam erga alios libera-
liter exercuerint, facilè apparet, quàm grande præmium olim
accepturus sit Operarius, qui tam præstantia caritatis & mise-
ricordiæ obsequia Captivis exhibuerit; quàmque meritò spe-
rare queat, se quoque, ubi similem fortè in necessitatem post
vitam hanc mortalem in Purgatorio incidere, similem mis-
ericordiam ac solatium experturum.

IV. Porrò ut hoc in genere muneri suo plenè atque
perfectè satisfaciatur, quatuor potissimùm officia Captivis præ-
standa existimabit; quorum primum est, ut ad captivitatis
pœnam cum debito fructu, meritòque sustinendam præparen-
tur. Alterum est, ut piæ, utilisve occupationes, quibus a per-
nicioso otio, Diabolique infidiis sese defendant, illis præscri-
bantur. Tertium est, ut contra varias tentationes, quæ hoc
tempore eosdem præcipuè infestare solent, potenter munian-
tur. Quartum est, ut, si fortè omnino ad mortis supplicium
condemnentur, ad illud Christiana patientia atque constantia
subeundum efficaciter disponantur. Quæ omnia, quâ ratione
solidè, magnòque suo & Captivi solatio, commodòque præ-
stare queat, in sequentibus §§. demonstrabitur.

§. II.

Quomodo Captivi ad captivitatis pœnam fructu-
osè sustinendam præparandi sint.

I. **Q**uamprimum intellexerit Operarius, Captivum alla-
quem carceri, in quo diutiùs detinendus creditur,
mancipatum esse, eundem primo quoque tempore visitare stu-
deat, &, ubi carcerem ingressus fuerit, humaniter & amicè salu-
tetur, atque ad solatium illi afferendum se venisse significet.
Aliqui etiam, quam ob causam in carcerem conjectus sit, in-
ter-

terrogandum putant, sed quia hâc ratione ad delictum suum proprium commemorandum impelleretur, quod ob naturalem verecundiam, vel, si in iudicio de crimine nondum convictus, ob timorem revelationis non libenter faciet, ideo præstat ejusmodi causam ex ipso carceris Custode ante ingressum investigare.

II. Post benevolentiam amica salutatione comparatam, poterit per varias quæstiunculas eundem paulatim ad officium suum præstandum præparare. Quare poterit in primis quærere, quomodo valeat? quamdiu jam detineatur in hoc carcere? an non tempus illi sat longum videatur? quomodo fallat, & transigat tempus? an noctu possit dormire? an interdiu etiam quandoque somnum capere modicum consueverit? qui cibus & potus ipsi porrigatur? an nihil ei desit de rebus ad naturam, vitamque sustentandam necessariis? an non gravis admodum & molestus hic carcer sit? ex quibus quæstionibus & responsis datis si advertat, aliquid ipsi deesse, quod ipse Operarius illi vel propriis, vel aliunde comparatis sumptibus procurare possit, atque id se facturum promittat, enimvero non modicum comparatæ benevolentia augmentum adjiciet.

III. Ubi ejusmodi quæstiones præmiserit, non erit ipsi difficile, occasionem captare, ad ipsam præparationem Captivi inchoandam, quæ quidem in tribus præcipue capitibus generatim loquendo consistit. 1. Ut Justitiam & Providentiam DEI cum debita reverentia agnoscat, & veneretur. 2. Ut eadem Justitiæ se cum profunda demissione subjiciat, atque adeo tam ipsam carceris pœnam, quam ea, quæ ipsam comitabuntur, vel sequentur, magna cum æquitate, animique resignatione, ac patientia excipiat. 3. Ut, quò majori cum DEI benedictione, proprioque merito pœnam hanc, & miseras carceris sustineat, sese in statu gratiæ per veram contritionem, aut, si delictum capitale non sit, etiam per confessionem constituere studeat; quæ quidem capita, ut tantò facilius, certiusque obtineat, sequentes industrias usurpare poterit.

III. Et primò quidem certò ipsi persuadeat, nihil in hoc mundo accidere, quod non à sapientissima DEI providentia ordinatum, aut permissum sit; uti jam pridem Spiritus Sanctus prædixit Eccl. 11. *Bona & mala, vita & mors, paupertas & bone-*

*honestus à DEO sunt. Et non est malum in civitate (imò in toto orbe) quod non fecit Dominus. Secundò pariter eadem persuadere conetur, eundem DEUM justissimum quoque esse: nam ita Danielis 9. c. tres Pueri in fornace Babylonica constituti confitebantur dicentes: *Benedictus es, Domine DEUS Patrum nostrorum, & laudabile, & gloriosum nomen tuum in sacula, quia iustus es in omnibus, quia fecisti nobis, & universa opera tua vera, & via tua recta, & omnia iudicia tua vera.* Quem in finem proderit exemplum S. Ephrem ex Alphabeto Christi f. 130. vel Viridario P. Raderi p. 1. Febr. 1. recendere, qui, cum in carcerem propterea coniectus esset, quòd Oratum Prædonibus de nocte viam ad gregem ovium monstrasset, eaque de causa graviter ipse lamentaretur, & se ab ea culpa immunem diceret, post quadraginta dies Angelus ei apparet, meminisse iussit culpe, quã ante duos menses contraxerat, dum pauperculi hominis vaccam prægnantem tam diu lapidibus exagitavit, donec vitulum per abortum enixa, mortua conciderit, & præterea ipsum etiam Pauperculum de Authore litigantem, contumeliosus à se verbis graviter sauciatum dimisit. Sed & idem duobus Carceris socijs evenisse, ut qui quòd homicidium & adulterium, ob cuius suspicionem in carcerem fuerant coniecti, non admiserint, sed tamen alia delicta patrârint (dum scilicet alter videns duos inter se litigantes, & unum eorum de ponte dejectum, & auxilium implorantem, cum potuisset, ab interitu non eripuit; alter verò falso iuramento testatus est, sororem duorum Fratrum adulterium commisisse, sicque effecit, ut à communi hæreditate excluderetur) ob quã iusto DEI iudicio in carcerem includi sint permitti. 3. Denique persuadeat, etiam benignissimum simul & optimum esse DEUM; uti præclare S. Basiliius hom. 8. ex variis indicavit, dum dixit: *Vnum in mentibus nostris præsumptum oportet, quòd nihil eorum, quã nobis accidunt, malum sit, aut tale, ut melius illo excogitare queamus.* Et id ipsum confirmat S. Damascenus, omnia, inquit, quã DEI providentiã sunt, pro cherrimè ac divinissimè fieri necesse est, atq; ita denique, ut meliori modo existere prorsus nequeant. Ex quibus omnibus factum erit Captivo, Providentiã & Justitiã DEI agnoscere, & exclamare cum Regio Psalte Ps. 118, *Iustus es, Domine, & non**

Haec iudicia tua. Tribulatio & angustia invenerunt me. mandata tua meditatio mea est.

IV. Porro ut non agnoscat duntaxat hanc justitiam, sed eadem etiam perfectissime subjiciat sese, atque adeo captivitatem, & omnes ei annexas miseras æquo ac patienti animo sustineat, doceat illum Operarius, tanti mali causam (uti & omnium aliorum) potissimum peccatum esse; uti enim è terra ascendit materia, ex qua tonitrua & fulmina homines percussio generantur: ita in cælos quoque homines materiam itz divinæ, scilicet peccata, mittunt. Unde S. Chrysostomus, *ausferamus, ait, malorum fontem, & omnia malorum sistens fœntia.* Hortetur ergo captivum, ut velut obediens filius agnoscat paternam charitatem, & carceris pœnam cum patientia & resignatione accipiat; sic enim & DEVM ad patendam citius permovebit, & suam ipse pœnam levius tolerabit; nam, ut S. Gregorius lib. 10. mor. c. 5. ait: *Quasi aqua ignis exinguitur, cum surgente furore animi, sua cuique ad mentem culpa revocatur.* Et: *Dolor flagelli temperatur, cum culpa cognoscitur, quia tanto quisque ferramentum Medici patientius tolerat, quando magis putridum esse conspicit, quod secatur.* Certe facilis erit consolatio, ut idem Doctor ait, si inter flagella, quæ patimur, delicta, quæ fecimus, ad memoriam revocemus. Alloquatur quoq; ipsum illis D. Pauli ad Hebr. 12. verbis: *Fili mi, noli negligere disciplinam Domini, neque fatigaris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem Filium, quæ recipit.* Jubeat proin ipsum cum S. Psalmista dicere. ps. 12. *Ego in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo semper.* Aut cum pio Asceta l. 3. de vita Christi. c. 52. *Quid dicam reus, & omni confusione plenus: non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi, miserere mei, ignosce mihi. Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrarum, & operam mortis caligine.* Quid tam maxime à reo & misero Peccatore requiris, nisi ut conteratur, & humiliet se pro peccatis suis in vera contritione, & cordis humilatione, auferatur spes venia, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perditæ, tuetur homo à futura ira, & occurrunt sibi in osculo sancto DEVS, & pœnitens anima.

V. Denique ut non audire debeat illam D. Pauli instruct. III.

M

pro-

properationem Gal. 3. *Tanta passi estis sine causa?* id est, frustra, & sine ullo fructu, hortetur eum, ut se ante omnia in actu gratiæ constituat, vel per ipsam confessionem, vel contritionem certè, quem in finem mox præire poterit formulam contritionis recitando, aliòsque actus huc pertinentes elicendo, ut mox dicetur; vel ipsam confessionem, si sponte confiteri voluerit, excipere, nisi fortè tempus aliquod illi ad præparationem concedendum videatur. Subinde hortetur, ut bonam intentionem eliciat, quâ protestetur, se omnes captivitatis molestias non tantùm pro satisfactione peccatorum suorum, sed etiam ex amore DEI libenter, fortitèrque sustinere velle, ita ut, etiamsi suâ culpâ meritis eas non fuisset, tamen ex hoc solo titulo, quòd DEVS sic permisisset, æquissimo animo suscipere paratus foret; sic enim eas ipsas persequi in Martyrij palmam conversurum, sicut olim S. Ludgatus teste Ribadeneira in ejus vit. 6. Junij, cum optâisset pro fide & justitia perinde, ut S. Agnes fecerat, mortem appetere, audiuit à Christo, ob hoc desiderium ipsam habituram in cælo coronam S. Agnetis gloriæ similem, eò quòd DEVS coronam voluntatem, ubi non invenit facultatem.

VI. Quia verò rarò ejusmodi Captivi sufficientes sunt, ut per seiplos possint tales actus & intentiones elicere, ideo poterit Operarius ipse sequentem orationem, in qua omnes actus ad hanc præparationem pertinentes succinctè continentur, aut aliam similem prælegere.

O justissime, & misericordissime DEVS, ego indignus Famulus tuus, & maximus Peccator, firmillimè credo, nihil sine tua voluntate ac providentiâ nobis accidere; &, quidquid evenire permittis, per summam tuam sapientiam & bonitatem ad tuam gloriam & nostram salutem ordinari. Agnosco proinde hanc captivitatem pro singulari beneficio, atque amplissimas pro eâdem tibi gratias persolvo, optans ex animo, ut tam pro hoc, quàm pro innumeris aliis beneficiis æternùm gratum exhibere me valeam.

O mitissime DEUS, confiteor humili & contrito corde, quòd te summum bonum meum super omnia dilectum sæpe, gravitèrque hæctenus offenderim, atque adedò pœnam istam justissimè promeritus fuerim. Doleo proinde ex corde, quòd iram tuam justissimam peccatis meis provocârim, iterùmque summas ago gratias, quòd tam paternè me corripas, paratusque sum, hanc pœnam à te mihi decretam cum summa patientia & obedientia sustinere, ut justitiæ tuæ satisfaciam, & omnia mea peccata condignè expiem.

Quia verò, O benignissime DEUS, nos ipse hortatus es, ut in tempore tribulationis ad te confugiamus, & auxilium petamus, idedò & ego afflictus Peccator ad te recurro, & cum dilecto Filio tuo humillimè precor; *Pater, si possibile est, transeat calix iste à me, verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Si ergo, ô piissime Pater, ad honorem tuum & salutem meam expedire cognoveris, ut captivitatem hanc diutiùs patiar, fiat voluntas tua. Id unum rogo, ut, quoniam ex me nihil sum, & possum, efficacem tuam gratiam largiri digneris, quâ omne id, quòd de me disposueris, de manu tua promptissimè suscipere, & cum debita patientia ex purissimo tui amore sufferre queam.

Ego quidem, ô dilectissime DEUS, omnem spem meam in infinita tua bonitate colloco, certòque confido, te non passurum, ut ultra vires meas excrucier, sed in omni mea tribulatione fideliter adstiturum. Hæc certè fiducia animatus jam nunc omnes has afflictiones meas tibi in unione passionis Christi Filij tui, B. Virginis & omnium Sanctorum ad tuam & eorundem Sanctorum tuorum gloriam humillimè offero,

fero, devotissimèque precor, ut easdem in debita satisfactionem clementer suscipere, & sicut passio Filij tui consortem me esse voluisti, ita & gloriæ quondam consortem efficere digneris. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

O Sanctissima Mater mea MARIA, O S. Angele Custos, O Sancte, cujus nomen indignus gero, O S. Pauline, & Leonarde Captivorum misericordissimi Patroni, O omnes Sancti, quotquot olim captivi propter DEUM extitistis, cæteri que Patroni mei, intercedite, quæso, pro me, gratiâque à DEO impetrate, ut juxta exemplum vestrum captivitatem hanc meam, aliâsq; tribulationes cum debita patientia & caritate, quamdiu DEO visum fuerit, supportate, & tandè in æterna gloria vobis associari merear, Amen.

Fidelium animæ per misericordiam DEI requiescant in pace, & pro me, aliisque Peccatoribus intercedant.

§. III.

Quomodo utiliter occupandi sint Captivi.

I. Cùm sapienter suaserit S. Hieronymus epist. 4. *Facit aliquid operis, ut te semper Diabolus inveniat occupatum*; nec minùs veraciter dixerit Cassianus l. 10. instit. c. 3. hanc ab antiquis Ægypti Patribus sancitam esse sententiam operantem hominem dæmone uno pulsari, otiosum verò ab innumeris spiritibus impugnari; meritò ex primarijs Operarij circa Captivum curis ea etiam esse debet, ut, quantum personæ, locique circumstantias licuerit, utiliter semper occupatum teneat, & hac ratione plurimis tentationibus, periculisque eripiat. Triplicis autem potissimum generis occupationes reperio, quæ ejusmodi Captivis præscribi possunt, eas videlicet ipsas, quas olim Angelus S. Antonio eremiæ studium concipienti ostenderat, dum interdum manibus laborare, interdum orare, interdum legere, aut cibum capere